

Átt þú hús eða ert þú að byggja?

Undanfarinn 15 ár hafa verið í gildi lög og reglur á Íslandi sem gera kröfu um að byggingavörur á markaði uppfylli ákveðin lágmarksskilyrði hvað varðar gæði og hæfni til að standast kröfur um öryggi, heilbrigði og umhverfi. Kröfurnar eru skilgreindar í íslenskum/evrópskum stöðlum sem fjalla um framleiðsluferli, prófanir og ýmislegt fleira sem á að tryggja lágmarks kröfur vegna ætlaðra nota.

Ný lög um mannvirki og ný byggingarreglugerð taka á þessum málum með tilvísun í reglugerð um viðskipti með byggingavörur. Tilteknar vörur skuli vera CE merktar til að leyfilegt sé að hafa þær til sölu í verslunum hjá heildsölum og framleiðslufyrirtækjum.

Eigendur mannvirkja bera mikla ábyrgð.

Þegar kemur að vali á efni og vörum til húsbýgginga eða viðhalds á húsum bera eigendur mikla ábyrgð á að notuð sé byggingarvara sem hæfir og stenst kröfur um öryggi, heilbrigði og umhverfi.

Í grein 5.1.4. nýrrar byggingarreglugerðar stendur m.a.:

„Byggingarvörur til notkunar í eða við mannvirkjagerð skulu uppfylla skilyrði 39. gr. laga um mannvirki, reglugerðar þessarar og reglugerðar um viðskipti með byggingarvörur. Eigandi mannvirkis ber ábyrgð á að við byggingu þess og rekstur sé einungis notuð byggingarvara sem uppfyllir þau ákvæði sem greinir í 1. mgr.“

Þess vegna, ef um nýbyggingu er að ræða, er áriðandi að þú sem eigandi, vandir val á byggingastjóra sem faglegum fulltrúa þínum vegna framkvæmdarinnar.

Hvað er þá CE merkt byggingarvara

39. gr. mannvirkjalaga krefst þess að byggingavörur á markaði séu CE merktar. Hvað er byggingarvara á markaði og hvað er CE merking?

Samkvæmt Reglugerð 431/1994 um viðskipti með byggingarvörur er skilgreining á vöru eftirfarandi: „Byggingarvara: Vara sem er framleidd með það fyrir augum að hún verði varanlegur hluti af hvers konar byggingarframkvæmdum, í reglugerð þessari einnig nefnd "vara“

Byggingarvara á markaði er vara sem getur skipt um hendur, það er, farið frá framleiðanda, til heildsala, smásala og endanlegs notanda án þess að vera ætlað tiltekið hlutverk í tilteknu mannvirki. Þarna má nefna einangrun, lagnaefni, rotþrær, klæðningarefni ýmiskonar og margt fl.

Til þess að eigandi mannvirkis eða byggingarstjórinn sem fulltrúi hans geti metið hvort tiltekin vara henti við tilteknar aðstæður þarf tæknilýsing að fylgja vörunni. Þolir lagnaefnið það hitastig sem þörf er fyrir? Hefur einangrunnin einangrunargildi samkvæmt kröfum byggingareglugrðar? Þolir glugginn íslenskt slagveður? Þannig mætti áfram spyrja.

Mikilvægt er að tæknilýsinar sem fylgja vörum séu réttar og sannar.

Ef um er að ræða vöru sem vegna galla eða með rangri notkun geti skaðað heilsu eða ógnað öryggi okkar samborgarana krefjast lögin þess að framleiðandinn gefi út yfirlýsingu og hafi staðfestingu viðurkennds aðila um að viðeigandi tæknilýsing sé sönn og rétt og uppfylli kröfur tilskilins staðals.

Til þess að auðkenna slíkar vörur ber framleiðanda að CE merkja hana til merkis um að hún hafi farið í gegnum tiltekin framleiðslu- og vottunarferli.

Saltmálið svokallaða ætti að vera fletum í fersku minni. Þar var gerð krafa um að hráefni til mannelis væri merkt sérstaklega til staðfestingar á að það hafa farið í gegnum tiltekið framleiðsluferli og staðist tilteknar kröfur. Námkæmlega það sama er upp á teningnum þegar um er að ræða hráefni (byggingarvörur) sem ætlaðar eru í mannvirki og getur valdið tjóni við ranga notkun eða galla.

Óhætt er að fullyrða að á íslenskum markaði er mikið um vörur sem eru sambærilegar iðnaðarsaltinu góðakunna. Hugsanlega í lagi, hugsanlega ekki. Lítið sem ekkert eftirlit er með þessum vörum, almenn þekking enn minni og eftirlit og eftirfylgni yfirvalda og eftirlitsaðila lítil sem engin.

Sem betur fer varð ekki heilsutjón af iðnaðarsaltinu og vonandi sleppum við jafn vel hvað varðar vafasamar byggingarvörur en þó má benda á ýmis dæmi þar sem verulegir fjármunir hafa glatast vegna skort á að farið sé að lögum hvað varðar viðskipti með byggingarvörur.

CE merkið er:

CE merkið er staðfesting á að tæknilegar upplýsingar frá framleiðenda eru réttar, þannig að þú sem eigandi mannvirkis, hönnuður, eftirlitsaðili, byggingarstjóri eða iðnmeistari getur metið hvort varan uppfylli kröfur um skilyrta eiginleika.

CE merkið er ekki vottun heldur fær framleiðandi vöru, heimild, frá þar til bærum aðilum til að nota CE merkið á vöruna til staðfestingar á að hún uppfyllt skilyrði sem skilgreind eru í lögum, reglugerðum og stöðlum.

Ferdinand Hansen

Verkefnastjóri gæðastjórnunar
hjá Samtökum iðnaðarins